

М.І. Кирюшко, В.О. Швед

РОЛЬ Ю.М. КОЧУБЕЯ У СТВОРЕННІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ “УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ІСЛАМОЗНАВСТВА”

ШИРОТА та масштабність наукової та організаційної діяльності Юрія Миколайовича Кочубея, глибина та новаторство його мислення переконливо проявились у його активних зусиллях у справі створення Всеукраїнської громадської організації вчених “Український центр ісламознавства”.

Юрій Миколайович є чи не єдиним із когорти ветеранів української дипломатичної служби, хто ще зі студентської лави розумів велике значення для України всебічних зв'язків із ісламським світом, його роль у створенні і розвитку Української держави. Будучи одним з перших українських дипломатів, він опановував арабську мову. Його перу належать надзвичайно актуальні праці не лише з арабської філології та літератури, а й з таких важливих для сучасної України питань, як обґрунтування чорноморського, південного вектора зовнішньополітичного курсу України на основі вивчення та переосмислення спадщини української геополітичної думки XIX – початку XX ст.

Після трагічних подій 11 вересня 2001 р. Юрій Миколайович виступав на численних конференціях, симпозиумах, «круглих столах», де обґрунтовував нагальну необхідність для українського суспільства у підтримці широкомасштабних досліджень ісламу – через його зростаючу роль у світових геополітичних та гео економічних процесах. Принциповою є позиція вченого щодо того, що аж ніяк не можна ототожнювати іслам з тероризмом, що слід усіляко сприяти процесам духовного відродження мусульман України, допомагати у розбудові їхніх національно-культурних товариств та культурно-просвітницьких асоціацій і, звичайно, підносити на якісно новий рівень розвиток політичних, економічних, міжцивілізаційних, духовних відносин Української держави з країнами мусульманського світу.

Ю.М. Кочубей належить до кола нечисленних українських ісламологів, які протягом тривалого часу діяли як ентузіасти, не маючи жодної державної підтримки. Усвідомлюючи величезне суспільне значення наукового вивчення ісламу та мусульман для стабільного розвитку України, потерпаючи від відсутності будь-якої серйозної допомоги з боку державних органів та від соціального невизнання, ці фахівці почали створювати власну науково-

громадську організацію, яка мусила хоча б на громадських засадах забезпечити країну та її владні інституції науковим продуктом, необхідним для формування ясного і чіткого погляду владної еліти на іслам – для усвідомлення нею потенційної небезпеки, яка за певних умов може походити з боку радикально налаштованих осіб з числа мусульман. Але створення такого об'єднання вчених відбувалося складно, стикалося з нерозумінням та навіть опором окремих чиновників. Однак Ю.М. Кочубей, а також нині покійний академік І.Ф. Курас та голова колишнього Державного комітету у справах релігій В.Д. Бондаренко, будучи людьми з воістину глобальним мисленням, політиками і державними діячами, задіявши усю силу свого авторитету і переконань, рішуче виступили на підтримку і захист цієї ініціативи вчених. Внаслідок цього Міністерством юстиції України 16 грудня 2004 р. було зареєстровано Всеукраїнську громадську організацію “Український центр ісламознавства”. Вона об'єднала ісламологів з 15-ти областей України, міст Києва і Севастополя.

Ю.М. Кочубей відіграв одну з вирішальних ролей у створенні та початку роботи Українського центру ісламознавства. Він взяв активну участь у двох міжнародних конференціях, організованих Центром протягом 2005–2006 років (виступаючи на них із глибокими та змістовними доповідями щодо складних процесів у розвитку європейського ісламу), у проведенні перших всеукраїнських конкурсів ісламознавчих досліджень молодих учених ім. А. Кримського, в яких взяли участь близько 70-ти авторів. У перспективних планах центру (за активною участю Ю.М. Кочубея) – підготовка 3-томного енциклопедичного словника “Іслам в Україні”, розробка програми та циклу лекцій курсу “Ісламознавство” для університетів країни, підготовка методичних рекомендацій “Особливості висвітлення проблем ісламу у процесі викладання дисциплін гуманітарного циклу” та інше.

Український центр ісламознавства переживає складний процес свого становлення, пошуку власного обличчя та власного місця серед громадських організацій науковців України, і у цьому процесі Ю.М. Кочубею належить одна з провідних ролей.